

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

*Juan Bautista Arruti Iturriotz "Talai",
"azariya"*

*Andoain,
Gipuzkoa
(1925-2013)*

Aurkibidea

Biografia

Andoaingo Goiburu auzoko Talai baserrian jaio zen. Zazpi senide ziren, baina bat hil egin zitzaien "aingeru ttikia" zela. Batista guztien artean 2.a, Goiburu auzoan bizi izan da beti, ezkondu ere berak auzoan eraikitako baserri batetara egin baitzen. "Talai" eta "azariya" izengoitiz, bertsotan afizio handia izan du, jende aurrean aritzeak erreparo handia eman izan badio ere. Bertsozale eta mendizale izan bada ere, lanean pasa du bizi osoa, batean ez bazen bestean. Morroi hamaika urte besterik ez zituenean, hamahiru urterekin pinua zulatzen, hidroelektrikaren kanalean pintxe gero, pinua aldatzen ere bai, Andoaingo pasta-fabrikan zortzi urtez, Labordenean ere aritu zen ekonomatoan, eta pastako zentrolean ere bai beste dozena bat urtez. Ondorengoentzat ahal dutena uzteagatik lan egin dute berak eta [emaztea](#)k, baina gustura beti, bere hitzetan. Bost seme-alaba izan dituzte.

Zintak

AND-005

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Ansa, Ainhoa
- **Data:** 2010-03-03
- **Iraupena:** 66 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Eider

AND-014

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Ansa, Ainhoa
- **Data:** 2010-03-18
- **Iraupena:** 81 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Oruesagasti, Ainitze

Pasarteak

1. Agur gariari eta auzolanei

- **Erref:** AND-005/002
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:05:26. **Bukatu:** 00:07:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Baserria » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:

<p>Talai baserria lehen ez zen handia, baina soro ederra zuen. Garia gutxi erein izan dute etxean. Hala ere, berak ikasi zuen garia moztzen eta jotzen. Lehen auzolanak izaten ziren.</p>

Transkripzioa

- Pentsatzen det Talai... zer zan baserri haundiya o?
- Ez, ez zan haundiya. Bost bat behi o hola zittun. Ez zan haundiya. Gauz bat zun earra: sorua zun earra. Ta hortik hazi giñan gu. Babarruna eta artua. Horko babarruna eta artuakin.
- Gariyik ezautu al zenun?
- Gariya ezautu nun. Urte bi o hola. Ezautu nun.
- Baiño asko ez.
- Ez, ez, ez.
- Zergatik ez?
- Orduako ya. Orduako ya... hemen garik lehenore apenas asko itten zan. Ta orduako ya bukatzen zeon hemengo martxa gariyakin, bai. Ikasi nun nik gariya moztutzen da, ikasi nun... Gero jotzen'e bai losa baten gaiñian nola jotzen zan. Aurrena zeakin txikorrakin lotu ta geo losa baten gaiñian jotzen zan alia kentzeko.
- Ta egueldiya nolakua behar zun?
- Hoi da. Egualdiya ona bihar zun. Aurrena zabaldu itten zan. Multxorruak itten zian. Zabaldu ta iyartzen zanian losan gaiñian jotzen zan.
- Ordun hezia zeola, oaindik ondu gabia zeola edo biltzen zan edo?
- Bai, bai, bai. Umedadia beti itten du multxorruan.
- A ya...
- Ta gero, iyartu ta jotzen zan. Ta geo, juaten giñan auzota're. Ni alleatuba nao... gaztia nitzan oaindik baiño izeban baserrin jotzen. Haiek asko eitten zuen gariya.
- Elkarri lagundu're asko ingo zeniyoen?
- Asko eitten zan ordun, baiño ya hoi bukatu zan... gure garayeako ya bukatu zan auzolan hoi hemen. Lehen lana laian ta dana auzolana itten omen zan. Oin ya bukatu zan orduako, gure garayeako.

2. Baserriko tresnen eboluzioa

- **Erref:** AND-005/003
- **Iraupena:** 0:02:31. **Hasi:** 00:07:14. **Bukatu:** 00:09:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea

Laburpena:

Laian aritua izan da Juan Bautista, baina gutxi; goldean ibiltzen ziren gehiago. Karramarroa erabiltzen zuten goldea baino lehenago. Baserriko hainbat tresna aipatzen ditu: alferra, mazoa...

3. Karea eta simaurra lurra ontzeko

- **Erref:** AND-005/004
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 00:09:45. **Bukatu:** 00:11:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea

Laburpena:

Garo asko biltzen zuten beraiek. Simaurra soroan zabaltzen zuten. Karea oso ona da lurrerako. Karea eta simaurra nahastu egiten zituzten lurra ontzeko.

4. Aita gizon aparta

- **Erref:** AND-005/005
- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 00:11:08. **Bukatu:** 00:12:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Aita gizon aparta zuen: udan prestatzen zuen negu osorako egurra. Ura aitak ekartzen zuen etxera. Gizon zintzoa zen.

5. Baserriko elikadura eta lan-banaketa

- **Erref:** AND-005/006
- **Iraupena:** 0:03:22. **Hasi:** 00:12:10. **Bukatu:** 00:15:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:

Amona etxeko lanetan aritzen zen. Ama kalera joaten zen esnea saltzera. Etxean zer jaten zuten azaltzen du. Amonak lurrezko ontzian prestatzen zuen janaria. Jaietarako eta astegunetarako janari desberdinak prestatzen zituzten. "Baserrian lan asko egin eta miseria". Lanik ez zegoen kanpoan, eta baserritik bizi behar izaten zuten. Amak denentzako janaria jartzen zuen.

6. Perretxiko bila joateko zaletasuna umetatik

- **Erref:** AND-005/007
- **Iraupena:** 0:03:01. **Hasi:** 00:15:32. **Bukatu:** 00:18:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Perretxiko bila

Laburpena:

Mendira joaten ziren gaztaina eta perretxiko bila eta berak oso gustuko zuen. Onddo-lekuak urtero berberak izaten dira, baina non dauden dakienak ez du lau haizetara zabaltzen.

7. Onddo motak eta haiek non topatu

- **Erref:** AND-005/008
- **Iraupena:** 0:02:11. **Hasi:** 00:18:33. **Bukatu:** 00:20:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Perretxiko bila

Laburpena:

Onddo motak: hiru klasetakoak ezagutzen ditu eta finenak zein diren esaten du. Pinuen inguruan ez omen dira zizak ateratzen, baina lehendik pagoa egon izan bazen landatuta bai.

8. Perretxikoak nola bilatu

- **Erref:** AND-005/009
- **Iraupena:** 0:02:37. **Hasi:** 00:20:44. **Bukatu:** 00:23:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Perretxiko bila

Laburpena:

Perretxikoak bilatzeko bide asko pasa behar dira. Antzeman daiteke zer perretxiko klase jaioko den leku jakin batzuetan. Goizean goiz eta bi egunetik behin joan behar da perretxiko bila. Behin kiloko perretxikoa ekarri zuenekoak kontatzen du.

9. Perretxikoak bilatzeko natura lagun

- **Erref:** AND-005/010
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:23:21. **Bukatu:** 00:24:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Perretxiko bila

Laburpena:

Perretxikoak bilatzen laguntzeko seinaleak ematen ditu naturak. Behin onddoa ikusitakoan, hartu egin behar da; bestela ez omen da gehiago hazten.

10. Betizuekin lanean

- **Erref:** AND-005/013
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 00:26:55. **Bukatu:** 00:28:39

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Lehen ere bazen betizuekin lan egiteko joera eta nola izaten zen lan hura azaltzen du. Betizuak haragitarako izaten ziren.

11. Mendian ibiltzeko zaletasun handia beti

- **Erref:** AND-005/014
- **Iraupena:** 0:02:42. **Hasi:** 00:28:39. **Bukatu:** 00:31:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Baserria » Baserriko lanak » Artzaintza
- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendizaletasuna
- Aisia » Mendia eta hondartza » Perretxiko bila

Laburpena:

<p>Ardien aitzakiarekin mendira joaten zen. Ardiak egunero zakurrarekin biltzen zituen, zenbatu eta denak elkartu. Beti zuen aitzakiaren bat perretxikoak biltzeko. Mezara Aranora joaten zen mendiz, hain zuen gustuko mendian ibiltzea.</p>

12. Berastegiko San Lorentzo ermitara oinez

- **Erref:** AND-005/015
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 00:31:21. **Bukatu:** 00:33:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendizaletasuna

Laburpena:

<p>Berastegira oinez joan izan da gaztetatik hango meza entzutera. Gaztetan aitarekin joan zen lehenengo, eta handik aurrera urtero; denborarekin kuadrilla elkartzen ziren ibilaldi hura egiteko.</p>

13. Zazpi Gurutzeen ibilaldia

- **Erref:** AND-005/017
- **Iraupena:** 0:02:31. **Hasi:** 00:33:24. **Bukatu:** 00:35:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendizaletasuna

Laburpena:

63 urte zituela egin zituen Zazpi Gurutzeak lehenengo aldiz. Orduetik aurrera gehiagotan ere egin izan du.

14. Zazpi Gurutzeei buruzko bertsoak

- **Erref:** AND-005/018
- **Iraupena:** 0:03:10. **Hasi:** 00:35:55. **Bukatu:** 00:39:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Katak » Bertsoak
- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendizaletasuna
- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

<p>Zazpi Gurutzeak zein diren aipatzen du. Zazpi Gurutzeen ildora sortutako bertsoak botatzen ditu.</p>

15. Eskola utzitakoan egindako lanak

- **Erref:** AND-005/020
- **Iraupena:** 0:03:33. **Hasi:** 00:40:24. **Bukatu:** 00:43:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

Gaztetan ez zuen izan denborarik mendira bueltak egiteko. 7-12 urte bitartean eskolan ibili zen. 11 urte zituela, morroi ibili zen baserri batean. 13 urte zituela pinuak zulatzen hasi zen mendian. 15 urterekin, apendizitisetik operatu zuten. Kanalean ere karga eramaten egin zuen lan. 16 urterekin pinuak aldatzen aritu zen negu osoan. Udazkenean paperaren pasta egiten zen fabrika sartu zen lanean. Hala ere, aitari laguntzen zion etxeko lanetan.

16. Gaztetako lehenengo pausoak lan-munduan

- **Erref:** AND-005/021
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:43:57. **Bukatu:** 00:46:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

Bere anaiek zortea izan zuten, lanbidea ikasi bitartean lan egiten baitzuten. Juan Bautista berak Laborden egin zuen lan. Umetan lan egin zuen Laborden, eta handik urte batzuetara berriro deitu zioten.

17. Hainbat lekutan lan egindakoa

- **Erref:** AND-005/022
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:46:14. **Bukatu:** 00:47:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

Gaztetan ondoko baserritarrari laguntzen ibiltzen zen. Zentralean lanpostu bat libre egon zenean, lanean sartu zen eta 12 urtean aritu zen han. Kanala puskatu zenean Villabonara joan zen, eta han 5 urte ibili zen.

18. 2 lagun izatetik 22 izatera

- **Erref:** AND-005/023
- **Iraupena:** 0:00:54. **Hasi:** 00:47:44. **Bukatu:** 00:48:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Baserrian lan asko egin izan dute emazteak eta berak. 5 seme-alaba izan dituzte, eta aurrera atera ahal izan dituzte nola-hala. Gaur egun familia asko hazi da.

19. Emaztea ezagutu zuenetik 68 urte elkarrekin

- **Erref:** AND-005/026
- **Iraupena:** 0:02:53. **Hasi:** 00:51:31. **Bukatu:** 00:54:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:

Emaztea nola ezagutu zuen azaltzen du. 13 urte egin zituzten nobio, eta 55 urte ezkondata.

20. Ezkonberritako ilusioa

- **Erref:** AND-005/028
- **Iraupena:** 0:03:06. **Hasi:** 00:54:30. **Bukatu:** 00:57:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

Ezkondu zenean prestatu zuen bertsoa abesten du. Ezkon-bidaian lau egun izan ziren: Logroño eta Zaragozan ibili ziren. Ezkonberritan, garbantzua erre zitzaizkion, baina emazteak lasaitu egin zuen.

21. Bertsotan hasi zenekoa

- **Erref:** AND-005/030
- **Iraupena:** 0:02:58. **Hasi:** 00:57:41. **Bukatu:** 01:00:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa
- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Gaztetan Goiburuko festara joaten hasi zen lehenengo. 17 urte zituela aritu zen lehenengo aldiz bertsotan. Pixkanaka hainbat lekutan hasi zen bertsotan.

22. Herriko bazkarian urtero bertsotan

- **Erref:** AND-005/031
- **Iraupena:** 0:01:24. **Hasi:** 01:00:39. **Bukatu:** 01:02:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Plazatan ez du inoiz egin bertsotan. Herriko bazkarietan beti eskatu izan diote bertsoak botatzeko. Urte batean lutoagatik ez zuten abestu.

23. Etxean bazkaltzen egondako bertsolariak

- **Erref:** AND-005/033
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 01:03:04. **Bukatu:** 01:04:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza

Laburpena:

Bertsolari ugari bazkaldu izan dute bere etxean.

24. Komunioko trajea

- **Erref:** AND-014/002
- **Iraupena:** 0:00:37. **Hasi:** 00:01:20. **Bukatu:** 00:01:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Zazpi urterekin komunio txikia egin zuen. Eta 11 urterekin, berriz, komunio handia. Lau senidek traje berarekin egin zuten jaunartzea. Amak trajea ondo jasota edukitzen zuen. "Marroi pintarra" zen trajea.

25. Ezkontzerako etxea egin nahi

- **Erref:** AND-014/005
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:04:07. **Bukatu:** 00:05:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

Gazte garaian, lan asko egindakoa da Juan Bautista. Zortzi ordu lantegian pasa eta gero, beste zortzi ordu egiten zituen mendian pinuak zulatzen. Hiru ordu lo eginda joaten zen lanera. Ezkontzerako etxea egin nahi zuen, aitari lursaila erosita. Etxearen zimenduak berak egin zituen, eskuz.

26. Soldaduak Goiburun sartu

- **Erref:** AND-014/011
- **Iraupena:** 0:01:34. **Hasi:** 00:11:11. **Bukatu:** 00:12:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera

Laburpena:

Amabirgin Egunako arratsaldean sartu ziren nafarrak Goiburun. Juan Bautista auzoko bati udareak ematera joana zen. Nazionalistek meza egin zuten ermitan. Halako batean, soldaduak fusilekin agertu ziren goiko menditik. Eliz atarian zegoen jendea goitik behera korrika hasi zen, baita Juan Bautista ere. Aitak maindire zuri bat sarde baten gainean jarri eta baserriko teilatuan jarri zuen: "bakea eskatzen omen du horrek". Ilundu arte tiroak izan ziren auzoko baserri batetik bestera: alde batetik nafarrak eta bestetik gorriak. Frontea Buruntza mendira mugitu zen gero. Juan Bautistak 11 urte zituen orduan.

27. Lehengusua gerran hil

- **Erref:** AND-014/012
- **Iraupena:** 0:00:20. **Hasi:** 00:12:45. **Bukatu:** 00:13:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak

Laburpena:

Auzoko bost mutil hil ziren gerra. Tartean, Juan Bautistaren lehengusu bat.

28. Soldaduak udareak lapurtzen

- **Erref:** AND-014/013
- **Iraupena:** 0:00:46. **Hasi:** 00:13:05. **Bukatu:** 00:13:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Soldaduak iritsi zirenean, Juan Bautistaren aitak maindire zuri bat sarde baten gainean jarri eta baserriko teilatuan jarri zuen, bakea eskatzeko seinale moduan. Soldaduak udareak lapurtzera joan, eta aitonak marru egin zien ez lapurtzeko. Hurrengo goizean, soldaduek etxera tiro egin zien.

29. Labordeko maisuari entzundakoa

- **Erref:** AND-014/014
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:13:51. **Bukatu:** 00:15:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Labordeneko Juan Jose Olabe maisuari entzundako gerrako pasadizo bat kontatzen du. Gizon batek beste bat salatu zuen: gizonak hil aurretik konfesatzeko baimena eta nork salatu zuen jakitea eskatu zien soldaduei. Antza, salatzaileak 1.000 duroko zorra zuen gizonarekin, eta horregatik salatu zuen. Soldaduek salatutako gizona bizirik utzi zuten, eta haren izan eman zuenaren bila joan ziren. Gertaera Lasarten pasa omen zen.

30. Praixku eta Joxeren kontakizuna

- **Erref:** AND-014/015
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:15:00. **Bukatu:** 00:16:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Baserrietako auzotarren arteko ezinikusiei buruzko kontakizuna. Praixku onaren eta Joxe gaiztoaren arteko tirabira du hizpide. Nazkatuta, Praixkuk behia ostu zion Joxeri. Konfesatzera joan da Praixku, eta Joxeri behia Josefetako zelaian entregatuko ziola esan zion apaizari. Josefetako zelaia: Jesukristok auzia egingo duen tokia.

31. "Ama ez zenuten, ba, pisatuko?"

- **Erref:** AND-014/018

- **Iraupena:** 0:00:57. **Hasi:** 00:17:30. **Bukatu:** 00:18:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Hizketan egokia zen auzoko gizon baten ateraldiak ditu hizpide. Antza, herriko bikote batek (biak txikiak) umea izan zuen, eta umeak bost kilo pisatu zituela jakin zuenean zera esan omen zuen auzoko gizon: "ama ez zenuten, ba, pisatuko?"

32. Auzoko baten ateraldiak

- **Erref:** AND-014/019
- **Iraupena:** 0:00:39. **Hasi:** 00:18:27. **Bukatu:** 00:19:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Hizketan egokia zen auzoko gizon baten ateraldiak ditu hizpide. Gizon horren amak begi bat galduta zuen, eta begiko malko eta makarrak gelditzeko trapu beltz bat ibiltzen zuen begian. Egun batean, amak trapua begi onean jarrita zebilkien...

33. Familiaren arrastoa

- **Erref:** AND-014/021
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 00:19:16. **Bukatu:** 00:21:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Duela gutxi jakin du aitak beste anaia bat zuela, eta aitonaren aita Berastegikoa zela.

34. Oilasko jokoa

- **Erref:** AND-014/022
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:21:00. **Bukatu:** 00:22:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza
- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak

Laburpena:

Jakineko bazkarietan, kinta baZkarietan eta zaharren bazkarietan aritzen zen bertsotan, gainerakoan gutxi. Goiburuko baserrietako zaharren artean oilasko

jokoa egin zuten, ia 20 lagunek hartu zuten parte. Etkez etxe joan, eta dirua hartzen zutenaren itxura egiten zuten (garai bateko hura akordatuz). Ondoren, bazkaria eta afaria izaten zituzten. Urte batean, Joxe Lizaso eta Joxe Agirre bertsolariak izan ziren bertan.

35. Txapela jarri zioteneko bertsoak

- **Erref:** AND-014/023
- **Iraupena:** 0:02:02. **Hasi:** 00:22:22. **Bukatu:** 00:24:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak

Laburpena:

Txapela jarri ziotenean, Joxe Lizaso eta Joxe Agirre bertsolariak Goiburun ziren. Bertsoak etxetik prestatuta eraman zituen Juan Bautistak. Lau bertso irakurtzen ditu.

36. Txapel jartzaileari bertsoa

- **Erref:** AND-014/024
- **Iraupena:** 0:00:54. **Hasi:** 00:24:24. **Bukatu:** 00:25:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak

Laburpena:

Txapela jarri zion andreari kantatutako bertsoa irakurtzen du.

37. Joxe Lizasori eta Joxe Agirreri botatako bertsoak

- **Erref:** AND-014/025
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:25:18. **Bukatu:** 00:27:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak

Laburpena:

Jubilatuen egunean Goiburun afaria egin zuten. Joxe Lizaso eta Joxe Agirre bertsolariak bertan ziren, eta apaizak jartzen zituen puntuak. Apaizak bertsoaren bat botatzeko eskatu zion Juan Bautistari saio hasieran. Bapatean botatako bertso haiek esaten ditu.

38. Joxe Inaxio Etxeberria gudariari bertsoak

- **Erref:** AND-014/026
- **Iraupena:** 0:03:37. **Hasi:** 00:27:13. **Bukatu:** 00:30:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak

Laburpena:

Juan Bautista ez zen jende aurrean bertsotan aritu zale: "eskatu gabe sekula ez dut kantatu inon" dio. Joxe Inaxio Etxeberria bertsolari eta gudariari egindako bertsoak irakurtzen ditu. Etxeberria mendian hil zen gerran, eta haren omenezko harri baten ondoan bururatu zitzaizkion bertsoak Juan Bautistari.

39. Urrezko ezteietako bertsoak

- **Erref:** AND-014/027
- **Iraupena:** 0:03:11. **Hasi:** 00:30:50. **Bukatu:** 00:34:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak

Laburpena:

Urrezko ezteietarako bertso batzuk prestatu zituen, baina inork ez zion kantatzeko eskatu eta buruan gorde zituen. Hurrengo egunean, ahaztu aurretik idatzita jaso zituen. Okasio hartarako prestatutako bertsoak irakurtzen ditu Juan Bautistak.

40. Soinujoleari bertsoa

- **Erref:** AND-014/030
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:35:50. **Bukatu:** 00:37:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Auzoko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Oilasko jokoak egiten hasi zirenean, soinujoleak bazkaldu ordurako jartzen zion bertsotarako doinua. Bertsozale amorratua omen zen soinujolea. Urte batean ez zen festan izan gaixo zegoelako, eta hurrengo urtean Juan Bautistak kantatu egin zion. Bertso hura irakurtzen du.

41. Hernioko gurutzeari bertsoa

- **Erref:** AND-014/031
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:37:08. **Bukatu:** 00:38:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendizaletasuna
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak

Laburpena:

72 urterekin Herniora joan eta hango gurutzeari jarritako bertsoa irakurtzen du.

42. Urteko hilabeteen izenak

- **Erref:** AND-014/035
- **Iraupena:** 0:01:34. **Hasi:** 00:42:36. **Bukatu:** 00:44:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Urteko hilabeteak esaten ditu. Lexikoa.

43. 1936ko ekaineko bertso txapelketa

- **Erref:** AND-014/036
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:44:10. **Bukatu:** 00:45:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Aisia » Kultura » Bertsolaritza
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera

Laburpena:

Gerra aurreko giroa du hizpide. 1936ko garagarrilaren (ekainaren) 5ean bertso txapelketa bat ospatu zen, eta abuztuaren 15ean sartu ziren soldaduak Goiburun. Gerora, urte askoan egon ziren bertso txapelketak galaraziak. Kartzelan egondako hainbat bertsolari izendatzen ditu.

44. Soldadu denboran, koronelaren eskolta

- **Erref:** AND-014/037
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 00:45:21. **Bukatu:** 00:47:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:

Soldadu denborako kontuak. Lau euskaldun zeuden, baina galarazia zuten euskaraz egitea. Koronelaren eta kapitainaren eskolta izan zen Juan Bautista. Zaldi gaineko azterketa egin behar izan zuen. Asteaz bi zerbitzu lau ordukoak egiten zituen, eta bost egun jai edukitzen zituen. Koronelari agurra: "a la orden de usía".

45. Kapitaina eta lizentziatzea

- **Erref:** AND-014/038
- **Iraupena:** 0:03:56. **Hasi:** 00:47:14. **Bukatu:** 00:51:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:

Soldadu denborako kontuak. Lizentziatu zen egunean, kapitainak lanerako deitu zion. Logroñon San Mateo jaiak ziren, eta kapitainak "txuleatu" egin nahi zuen zaldiarekin. Lizentziatu eta lau egun Logroñon pasatu zituzten paperak egin zain. Kapitainarekin harreman ona zuen.

46. Soldadutzako permisoak

- **Erref:** AND-014/039
- **Iraupena:** 0:02:22. **Hasi:** 00:51:10. **Bukatu:** 00:53:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Soldadu denborako kontuak. Permiso dezente izan zituen soldadutza. Leaburuko lehengusu bat ere berarekin tokatu zen soldadu. Lehengusuak ez zekien idazten, eta Juan Bautistak laguntzen zion gutunak idazten, baina mutil azkarra zen berehala jarri zen idazte kontuetan. Lehengusuari hilabeteetan etxera joateko permissorik eman ez, eta Juan Bautistak sargentuarekin hitz egin eta etxera joateko baimena eman zioten. Azken alderako erdaraz ondo moldatzen zen.

47. 'Kaxka Beltxa'ren pasadizoa

- **Erref:** AND-014/042
- **Iraupena:** 0:01:33. **Hasi:** 00:54:40. **Bukatu:** 00:56:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Inazio Etxeberria 'Kaxka Beltxa'ri buruzko kontuak. Behinola, larunbat batez 'Kaxka Beltxa' eta arreba edanean aritu ondoren, joan ziren lotara. Halako batean arrebak esnatu eta mezara joateko garaia zela esan zion. Joan zen 'Kaxka Beltxa' elizara, baina...

48. Usalartzako pilota-plaza

- **Erref:** AND-014/044
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:57:27. **Bukatu:** 00:59:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Esaerak
- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

San Juanetan Andoaingo plazan elurra egin zuela entzuna du Juan Bautistak. Antza, Usalartzan plaza omen zen, pilota-plaza, eta han egin zuen elurra. Frantziatik pilotan jokatzera joaten ziren bertara. Etxabeko semea, apaizgaia,

pilotari bizkorra zen, eta hura ere Frantziara joaten zen jokatzera. Egun batean, apaizgaiak uso mezulari bat eraman zuen berarekin. Partida irabazi, eta usoa bidali zuen etxera. Apaizgaiaren heriotzari buruzko azalpenak.

49. Artzain, Usalartzan

- **Erref:** AND-014/045
- **Iraupena:** 0:01:32. **Hasi:** 00:59:07. **Bukatu:** 01:00:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Artzaintza
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:

Usalartza nolako parajea den azaltzen du. Hara joateko bideari buruzko azalpenak ematen ditu. Usalartzara mandoarekin eta gurdiaekin joaten zenean, 10 ardo botila eramaten zituen. Txilar azpian bi tokitan gordetzen zituen botilak, eta "rantxoa" egiten zuen. Gero, ardiak zaintzera joaten zen. Etxerakoan, perretxikoak biltzen zituen.

50. Atxular mendia

- **Erref:** AND-014/048
- **Iraupena:** 0:00:53. **Hasi:** 01:01:36. **Bukatu:** 01:02:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Ba omen zen Lesaka edo Sara aldeko jeneral bat Atxular izena zuena. Haren omenez jarri zioten mendiari Atxular izena. Gerra denboran, gaztelu bat omen zegoen Atxularren.

51. Aita eta aitona

- **Erref:** AND-014/051
- **Iraupena:** 0:00:59. **Hasi:** 01:04:41. **Bukatu:** 01:05:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Juan Bautistaren aitona gizon handia zen. 110 kilo pisatzen omen zituen, eta tratuan ibiltzen zen. Aita argala zen, baina 105 kilo pisatzera iritsi zen. Aitonak bastoiarekin jo zuenekoak kontatzen du.

52. Amona

- **Erref:** AND-014/052

- **Iraupena:** 0:01:33. **Hasi:** 01:05:40. **Bukatu:** 01:07:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Baserrria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:

Amonak asko maite zuen Juan Bautista. Mutikotan, "txerri-munik" etxeetara partitzera joaten zenean dirua ematen bazioten amonari ematen zion dirua. Amonak giltzarekin ixten zen kutxa bat zuen, eta han gordetzen zion dirua. Amonaren anaia bat hil zirenean, amonak diru bat jaso zuen. Diru horretatik 1.000 pezeta Juan Bautistari eman zizkion. Soldadutzatik permisoarekin etxera joaten zenean, amona agurtzen zuen aurrena.

53. Arbiarekin aitonari adarra jo

- **Erref:** AND-014/053
- **Iraupena:** 0:00:54. **Hasi:** 01:07:13. **Bukatu:** 01:08:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Soroan arbi zamorroak jartzen zituzten, txoriak soroan jaten ez ibiltzeko. Arbi haietako bat hartu eta aitonari adarra jo zionekoa kontatzen du. Gero, errieta egin zion aitonak.

54. Sakristaua mozkortu...

- **Erref:** AND-014/058
- **Iraupena:** 0:00:41. **Hasi:** 01:13:40. **Bukatu:** 01:14:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Sakristaua zazpiretarako mendira lanera joaten omen zen. Egun batean, sakristaua mozkortu eta ohera goiz joan zen, eta hamabietan esnatutakoan kanpaia jotzen hasi zen, garaia zelakoan.

55. Harginari buruzkoak

- **Erref:** AND-014/060
- **Iraupena:** 0:02:06. **Hasi:** 01:14:59. **Bukatu:** 01:17:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Etxeginak

Laburpena:

Herriko hargin bati buruzko kontuak. Sorginak ikusten omen zituen gizonak, baina sorginak beharrean...

56. Lebiton

- **Erref:** AND-014/061
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 01:17:05. **Bukatu:** 01:18:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Lebiton: basoko borda batean lo egiten zuen "gaiztoari" buruzko kontuak.

57. Elizak beldurra sartu

- **Erref:** AND-014/062
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 01:18:01. **Bukatu:** 01:20:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Elizak beldurra sartzen zuen. Juan Bautistaren gazte denboran sermoi gogorak botatzen zituzten pulpitotik. Elizan negarrez ari zen aitona baten ateraldia kontatzen du. Goizean goiz joan behar izaten zuten konfesatzera. Dena bekatu.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-11-17

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com